

N:o 130.

Af Herr A. P. Lind: Angående inköp för statens räkning af bolaget Henning Schultz' fabrik i Norrköping samt Rosendals fabrik i Mölndal m. m.

Mången med mig torde möjligen varit villrådig huruvida inträffade större fallissement bland industriella bolag, under det Riksdagen är samlad, kan gifva en representant rätt att med stöd af 55 § Riksdagsordningen efter motionstidens slut väcka förslag i det syfte, att staten bör för bästa möjliga pris öfvertaga ett och annat af antydda bolags affärer.

Denna villrådighet synes nu vara undanröjd genom den remiss till Stats-Utskottet, som Första Kammaren medgifvit åt väckt motion om inköp för statens räkning af Hallsberg—Motala—Mjölby-banan, på grund deraf att detta bolag under Riksdagens lopp blifvit försatt i konkurs. Då konkurser numera höra till ordningen för dagen, en följd af de tryckta konjunkturerna, så finnas nu många industriella anläggningar, som staten åt sig kunde förvärfva för ett rampris. Härigenom skulle den i icke oväsentlig mån kunna upphjelpa sina egna affärer, och ingen lär väl vilja neka att detta ej behöfs.

Jag anser för min pligt att fästa Riksdagens uppmärksamhet på tvenne inträffade fallissement, der staten bör hålla sig framme. Det gäller här storartade i full gång varande industrianläggningar. De hafva visserligen blifvit försatta i konkurs, men i statens hand skulle de båda blifva förvandlade till guldgrufvor. Jag kan för öfrigt icke inse, hvarföre staten endast skall öfvertaga bankruttede jernvägsbolags affärer, det vill säga endast förtjena på dessa, utan bör väl staten handla konsekvent och äfven se till att förtjena på andra håll och synnerligast hafva

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 21 Häft.

bankruttrade klädes- och pappersbolag i syftemål, emedan dylika tillverka varor som ej staten, lika litet som den enskilde, kan undvara.

Af räknenskaperna till Fjerde, Femte och Sjette hufvudtitlarne har jag sett huru många tusen kronor årligen åtgå till inköp af kläde till gemene man vid såväl våra militära som civila inrättningar; tänkom vidare, hvilket oerhördt kapital som årligen åtgår för samma vara till hela landets öfriga befolkning, så kan man, oafsedt det patriotiska i saken att hafva tillgång på inhemsk vara, med allt fog våga påstå, att staten handlar i sitt välförstådda intresse, om den för billigt pris inköper väfnadsfabrik och idkar väfnadsindustri. Lika klokt skulle man handla, om man låte staten för rimligt pris inköpa pappersbruk och på detta sätt utvidgade sin pappers-tillverkning. Det torde vara bekant att statens enda nu egande pappersbruk Tumba, tillika med alla öfriga inom landet befintliga anläggningar af samma slag, icke på långt när kan fylla landets behof, utan betydliga partier måste från utrikes orter årligen importeras; häraf följer ju tydligen, att om staten inköper fabriker för papperstillverkning och drifver dem på ett praktiskt sätt och i omfattande skala, skall vinst uppstå.

Visserligen kan någon invända, att det ur statens synpunkt är likgiltigt hvem som tillverkar tyger och papper, blott dylika fabrikat finnas, *men detta skäl är lika ohållbart, som om man påstode att det ur samma synpunkt vore likgiltigt hvem som eger jernvägarne, blott de finnas och trafikeras.* Skola jernvägarne, som sig bör, kunna bära sig, måste alla andra industriella grenar inom landet förkofras. Detta sker bäst derigenom att de mest inflytelserika industriella grenarne åt staten förvärfvas, så vidt de på fördelaktiga vilkor kunna inköpas — ty derpå tjenas pengar — *och hvem kan väl bestrida att staten ej behöfver pengar.*

Efter att hafva sökt bevisa, om icke nödvändigheten, dock nyttan af att staten innehar egna industriella verk för tillverkning af tyger och papper — de förra till en början åtminstone i så stor skala som erfordras till uniformer — och de senare i så vidsträckt skala att kunna fylla landets behof, och då efter den lagliga motionstidens slut aktiebolaget Henning Schultz i Norrköping, som idkat väfnadsindustri, afvensom Rosendals fabriksbolag i Mölndal vid Göteborg, som drifvit pappers-tillverkning m. m., gjort cession, får jag med stöd af 55 § Riksdagsordningen, sådan den uppfattats af Första Kammaren den 12 i förra månaden, härmed föreslå,

att Riksdagen till Kongl. Maj:ts förfogande, för att, på sätt och i den ordning Kongl. Maj:t eger att nämre bestämma, för inköp af Henning Schultz' fabriker

i Norrköping samt Rosendals fabrik i Møldal tillika med allt hvad dertill hörer, så väl fast som löst, såsom husbyggnader, rörlig och orörlig materiel och reservdelar samt verkstadsinventarier och redskap, äfvensom för inköp af andra fabriker som kunna vara af lika framstående egenskap och erhållas för godt pris, ställer ett förslagsanslag af 5,000,000 kronor att från Riksgäldskontoret utgå i mån af behof.

Medlen härtill kunna anskaffas på det sätt, att Riksdagen bemyndigar Fullmäktige i Riksgäldskontoret, att af återstående obligationer af omkontraherade och upplagda jernvägslån så stor del må försäljas, som erfordras för ofvan afsedda ändamål.

Stockholm den 16 April 1879.

A. P. Lind.

Afskrift.

Rådstufvurätten i Norrköping har utfärdadt offentlig stämning å fabriksidkaren v. konsuln Henning Schultz borgenärer till den 10 Juni 1879 klockan före tolf på dagen; och anses konkursen börjad den 15 Februari samma år.

Ord för ord lika med kungörelse, som finnes införd i Post- och Inrikes Tidningar N:o 60 (A) Thorsdagen den 13 Mars 1879, intyga:

Hans Andersson.

Riksdagsman.

Olof Perman.

Riksdagsman.

Afskrift.

Sedan Rosendahls Fabrikers Aktiebolag blifvit försatt i konkurs, hvilken börjat denna dag, har Rådhusrätten i Göteborg, till följd af föreskriften i konkurslagen den 18 September 1862, genom offentlig stämning kallat bemälda bolags samtliga fordringsegare till inställelse å stadens Rådhus och Rådhusrättens första afdelningens sessionsrum, Tisdagen den 3 Juni 1879, klockan före tolf å dagen, för att sina fordringar skriftligen anmäla och bevaka, på sätt och vid den påföljd åberopade Lag stadgar; hvilket härigenom kungöres första gången.

Göteborgs Rådhus den 6 Februari 1879.

Ordagrant afskrifvet efter kungörelse, intagen i Post- och Inrikes Tidningar N:o 32, Lördagen den 8 Februari 1879, intyga:

J. Smedberg.

S. Fr. Norén.

Riksdagsmän.